

1/53/2018

panorama

- 4 ALEKSANDRA BILEWICZ**
Kooperatyzm **Zapomniane marzenie**
- 11 AGATA GAŚSIOROWSKA**
Finanse **Rozmianianie na drobne**
- 16 JUSTYNA CYBULSKA**
Inżynieria żywności
Co skrywa litera E
- 20 ZOFIA BONI** Antropologia jedzenia
Kłopot słodkiej bułeczki
- 23 AGNIESZKA KLOCH**
Żywnienie **Korzyści z restrykcji**
- 26 AGNIESZKA SIRKO**
Biologia **Plan na śmierć**

badania w toku

- 30 ŁUKASZ PIĄTKOWSKI**
Technologia
Rejestrowanie niewidzialnego
- 35 JAN GOLONKA** Paleogeografia
Narodziny i śmierć wielkiej wody
- 38 KRZYSZTOF OWOCKI** Paleobiologia
Odkrycia z odchodów
- 42 ZOFIA SZWEDA-LEWANDOWSKA**
Demografia
Ucisk cheesburgera
- 46 NAOMI MANDEL** PIASt
Prawda, czyli odbicie fikcji

rozmowa

- 50 NATALIA I PIOTR TRZONKOWSCY**
Żandarmi i bandyci

prezentacje

- 58 JAN MARCIN WĘSŁAWSKI**
Ekologia **Zmądrzej albo zgiń**
- 62 ROBERT NIEDŹWIEDZKI**
Paleontologia
Po co komu patrzeć w skały
- 68 W OBIEKTYWIE:**
Kraina węchu, smaku i dotyku

punkt widzenia

- 74 WŁODZIMIERZ ZAWADZKI**
Podrzutki

panorama kooperatyzm

Zapomniane marzenie Co przetrwało Społem, a co je unicestwiło, mówi dr Aleksandra Bilewicz z UW. **4**

badania w toku technologia

Rejestrowanie niewidzialnego

Jak zobaczyć pękający balon – o ultraszybkich fotografiach pisze dr Łukasz Piątkowski z Instytutu Chemii Fizycznej PAN. **30**

rozmowa

Żandarmi i bandyci

O wspólnej pracy i wspólnym życiu opowiadają dr hab. Natalia Marek-Trzonkowska i prof. dr hab. n. med. Piotr Trzonkowski z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. **50–57**

OKŁADKA: JAKUB OSTAŁOWSKI
STR. 2: ARCHIWUM AKT NOWYCH/ARCHIWUM SPOŁEM,
ŁUKASZ PIĄTKOWSKI,
JAKUB OSTAŁOWSKI

OD REDAKCJI

A GDYBY TAK MNIEJ MIEĆ

Konsumpcja to według słownikowej definicji jedzenie, spożywanie czegoś oraz nabywanie, użytkowanie czegoś. Czasy, kiedy człowiek konsumował jedynie to, co było mu absolutnie niezbędne do życia, już dawno minęły. Dziś bardzo wielu ludzi chce jak najwięcej wszystkiego. Nieważne, czy jest im to potrzebne, czy nie.

Najpopularniejszą obroną przed tym zarzutem jest stwierdzenie, że producenci zarzucają rynek tak wielką liczbą atrakcyjnych produktów, że człowiek nie potrafi już określić dokładnie swoich potrzeb. Szczególnie że to, co ma, jest społecznym wyznacznikiem jego statusu. I zamiast odłożyć jakąś kwotę na starość, wydaje ją na kolejny przedmiot. Żeby on jeszcze spełniał swoje zadanie i był trwały. Ale często – szczególnie jeśli jego opis składa się z liter pochodzących z alfabetu innego niż łaciński – błyskawicznie staje się on tym, czym był w zasadzie od początku: kolejnym bezużytecznym śmieciem.

Na produkcję rzeczy i jedzenia, których przydatność jest co najmniej dyskusyjna, zużywa się zasoby Ziemi. Naukowcy nie od dziś alarmują, że staje się ona coraz bardziej jałowa, a uciec z niej – mimo ekscytujących futurystycznych wizji – nie bardzo jest dokąd. Wygląda więc na to, że jeśli ludzkość nie zacznie rozumieć współczesnego znaczenia słowa „umiar”, raczej prędzej niż później stanie się konsumentem totalnym: zje sama siebie.

Mariusz Dydo (ur. 1979, Tarnów)

Studia ukończył w 2004 r. na Wydziale Rzeźby Krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych w pracowni Jerzego Nowakowskiego. W 2013 r. powołał do życia projekt Dydodecor, który ma na celu promocję rzeźby kameralnej w oparciu o tradycje i technologie wykorzystywane w manufakturach porcelany. W 2014 r. zdobywca pierwszej nagrody za projekt instalacji artystycznej „Ułoż sobie WOLNOŚĆ”. W 2015 r. laureat pierwszego miejsca za formę przestrzenną „Słodka jak cukierek” w międzynarodowym konkursie Rozdroża Wolności. W twórczości balansuje pomiędzy stylistyką klasyczną i popkulturową.

**MAGAZYN
POLSKIEJ AKADEMII
NAUK**

nr 1/53/2018
kwartalnik
ISSN 1733-8662
nakład: 2100 egz.

© Polska Akademia Nauk
Biuro Upowszechniania
i Promocji Nauki
pl. Defilad 1,
00-901 Warszawa

academia@pan.pl
academia.
prenumerata@pan.pl

www.naukaonline.pl
www.academia.pan.pl

**ZESPÓŁ
REDAKCYJNY**

Jan Strelau
honorowy redaktor
naczelny

Anna Zawadzka
redaktor naczelna,
nauki humanistyczne

Katarzyna Czarnecka
zastępca
redaktor naczelnej,
sekretarz redakcji

Agnieszka Kloch
nauki biomedyczne

Agnieszka Pollo
nauki ścisłe i techniczne

Jolanta Iwańczuk
nauki o Ziemi

Renata Modzelewska
redakcja językowa

Andrzej Figatowski
grafika

Andrzej Kozak
edycja zdjęć

RADA NAUKOWA

Jerzy Duszyński
prezes PAN

(przewodniczący)

Edward Nęcka

Grażyna Borkowska

Leszek Kaczmarek

Roman Micnas

Lucjan Pawłowski

Witold Rużyło

Henryk Szymczak

Druk:

Agencja Wydawniczo-
-Poligraficzna Gimpo